

ЗВІТ
результати опитування щодо оцінки якості реалізації дистанційного
навчання у період воєнного стану
здобувачами першого (бакалаврат) рівня вищої освіти факультету
«Аудіовізуальне мистецтво та заочне навчання» спеціальності 021
«Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»
ОПП «Реклама та відеоарт»
осінній семестр 2022/2023 н. р.)

Опитування здобувачів вищої освіти щодо якості навчання здійснюється відповідно до Положення про опитування учасників освітнього процесу в Харківській державній академії дизайну і мистецтв.

Таке опитування є формою участі здобувачів вищої освіти у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та реалізації принципу «студентоцентрованого» навчання.

Метою моніторингу було вивчення ступеня задоволеності здобувачів першого (бакалаврат) рівня вищої освіти форматом навчання і якістю реалізації дистанційного навчання у період дії воєнного стану в Україні.

Для отримання даних 13.12.2022 – 18.12.2022 р. було проведено анонімне опитування серед здобувачів. Характеристика вибірки: 64 респондентів – студенти бакалаврату факультету «Аудіовізуальне мистецтво та заочне навчання» (освітньо-професійна програма «Реклама та відеоарт», денна форма навчання) – 45% від загальної кількості студентів, які опановують цю освітню програму.

З лютого 2022 року освітній процес у Харківській державній академії дизайну і мистецтв, як і у всіх навчальних закладах України, протікає в нових реаліях, які накладають на всіх учасників освітнього процесу умови воєнного стану. Це і вимушене переміщення студентів і викладачів Академії у інші регіони не тільки України, але й за кордони нашої держави, необхідність проводити заняття у дистанційній формі, що особливо складно і для викладачів і для студентів з урахування особливостей навчання у закладі вищої художньої освіти і, найголовніше – психологічна готовність викладачів і студентів адаптуватися до нових умов. З жовтня 2022 року через масовані обстріли різних міст України та руйнування об'єктів критичної інфраструктури в багатьох регіонах України було введено графіки відключення світла, і це вплинуло на можливість респондентів брати участь в опитуванні і це утруднює проведення кількісного аналізу отриманих результатів з дотриманням належних критеріїв репрезентативності. Отже, зосередимося на змістовному аналізі результатів опитування.

На рисунку (Рис. 1) – кількість варіантів відповідей на питання: «Наскільки ефективно, на Вашу думку, було організовано дистанційне навчання в умовах воєнного стану?»

1. Наскільки ефективно, на Вашу думку, було організовано дистанційне навчання у період введення воєнного стану ?

64 ответов

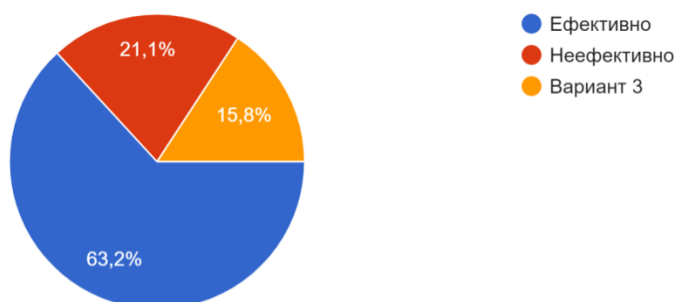

Рис.1 – Кількість варіантів відповідей на питання «Наскільки ефективно, на Вашу думку, було організовано дистанційне навчання в умовах воєнного стану?»

Більшість студентів факультету «Аудіовізуальне мистецтво та заочне навчання», здобувачі освітньої програми «Реклама та відеоарт», які брали участь в опитуванні, у своїх відповідях (62,3%) указали що, на їх думку, дистанційне навчання організовано ефективно. З їх думкою не згодні 21,1% опитуваних, а 15,8% респондентів обрали варіант «інше». Нижче приведено найбільш типові відповіді (авторська орфографія збережена):

- В цілому по більшості предметів ефективно та з розумінням до студентів, але не з усіх предметів
- Ми вже багато часу пройшли на дистанціонці і я розумію, що студенти досі відчувають себе відірваними від навчального процесу, академії та спілкування у рамках навчання
- Ефективно з окремих дисциплін
- Більш-менш ефективно

Результати відповідей на питання: «Наскільки ефективно, на Вашу думку, було організовано дистанційне навчання?» представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

- *Відповіді на питання: «Наскільки ефективно, на Вашу думку, було організовано дистанційне навчання в умовах воєнного стану?»*

Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
Ефективно	63,2
Не ефективно	21,1
Інше (вказіть, що саме)	15,8

Респондентам запропонували обрати варіанти відповідей на питання: «Від чого, на Вашу думку, залежить ефективність дистанційного навчання?»

- Технічного забезпечення навчального процесу
- Майстерність викладачів, що беруть участь у цьому процесі
- Мотивації студентів та студенток
- Інше (якщо Ви обрали цей варіант, будь-ласка, зазначте, що саме?)

2. Від чого, на Вашу думку, залежить ефективність дистанційного навчання?
64 ответов

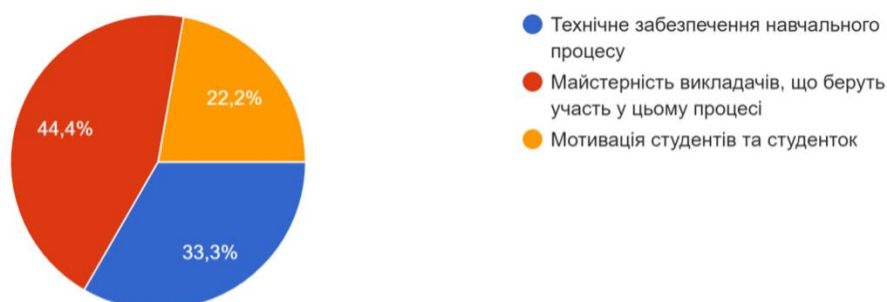

Рис. 2 – Кількість варіантів відповідей на питання: «Від чого, на Вашу думку, залежить ефективність дистанційного навчання?»

На думку здобувачів, які брали участь в опитуванні, ефективність дистанційного навчання залежить від майстерності викладачів (44,5%) і технічного забезпечення навчального процесу (33,3%). Скромне третє місце (22,2%) – мотивація студентів та студенток (Рис. 2).

Результати відповідей на питання: «Від чого, на Вашу думку, залежить ефективність дистанційного навчання?» представлені в таблиці 2.

Таблиця 2

- *Відповіді на питання: «Від чого, на Вашу думку, залежить ефективність дистанційного навчання?»*

Місце у рейтингу	Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
1	Майстерність викладачів, що беруть участь у цьому процесі	44,4
2	Технічного забезпечення навчального процесу	33,3
3	Мотивації студентів та студенток	22,2
4	Інше (якщо Ви обрали цей варіант, будь-	-

ласка зазначте що саме)

На рисунку 3 – кількість варіантів відповідей на питання: «Ви задоволені рівнем організації теоретичних занять в умовах воєнного стану?»

3. Ви задоволені рівнем організації теоретичних занять в умовах дистанційного навчання під час воєнного стану?

64 ответов

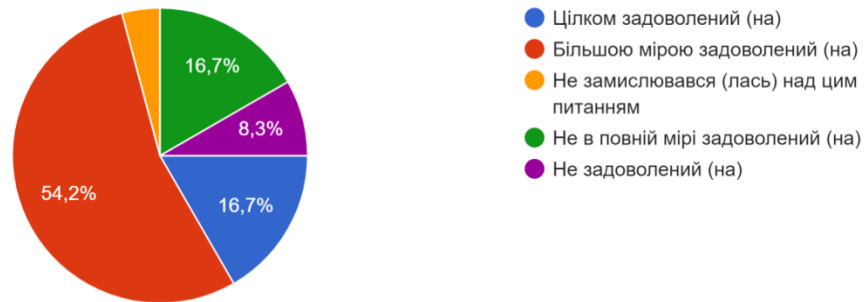

Рис. 3 – Кількість варіантів відповідей на питання «Ви задоволені рівнем організації теоретичних занять в умовах воєнного стану?»

Опитування показало, що абсолютна більшість студентів, які брали участь в опитуванні, організацією теоретичних занять задоволені (70,9%). Цілков задоволений змістом теоретичних занять 16,7% респондентів, 54,2% опитуваних задоволені більшою мірою. Не у повній мірі задоволених – 16,7% із числа студентів, які брали участь в опитуванні (Рис. 3).

Результати відповідей на питання «Ви задоволені змістом теоретичних занять в умовах воєнного стану?» представлені в таблиці 5.

Таблиця 5

- *Відповіді на питання: «Ви задоволені змістом теоретичних занять в умовах воєнного стану?»*

Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
Цілков задоволений	16,7
Більшою мірою задоволений	54,2
Не у повній мірі задоволений	16,7
Не задоволений(на)	8,3
Не замислювався над цим питанням	4,1

На рисунку 4 – кількість варіантів відповідей на питання: «Чи були випадки, коли викладачі не проводили заняття у дистанційному режимі?»

4. Чи були випадки, коли викладачі не проводили заняття у дистанційному режимі?

64 ответов

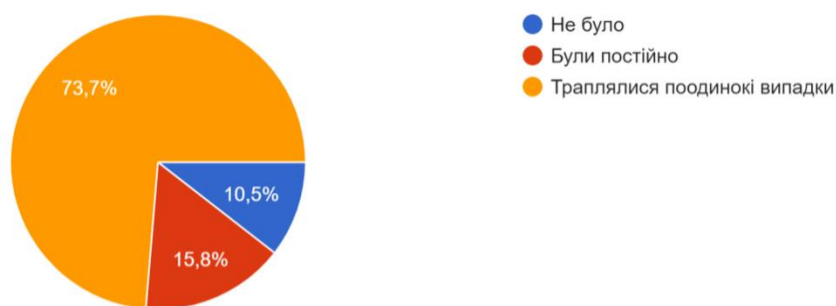

Рис. 4 – Кількість варіантів відповідей на питання «Чи були випадки, коли викладачі не проводили заняття у дистанційному режимі?»

При відповіді на це питання думки респондентів поділилися. Якщо 10,5% опитуваних стверджує, що таких випадків не було, 73,3% тих, хто брав участь в опитуванні вважає, що поодинокі випадки все ж траплялись, а 15,8% опитуваних указують, що такі випадки були постійно (Рис. 4).

Результати відповідей на питання: «Чи були випадки, коли викладачі не проводили заняття у дистанційному режимі?» представлені у таблиці 4.

Таблиця 6

- *Відповіді на питання: «Чи були випадки, коли викладачі не проводили заняття у дистанційному режимі?»*

Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
Не було	10,5
Були постійно	15,8
Траплялися поодинокі випадки	73,7

Студентам запропонували обрати варіанти відповідей на питання: «Хто в умовах воєнного стану організував інформаційну діяльність серед студентів щодо графіків та порядку проведення занять у дистанційному режимі?» (Рис. 5).

5. Хто в умовах воєнного стану організував інформаційну діяльність серед студентів щодо графіків та порядку проведення занять у дистанційному режимі?

64 ответов

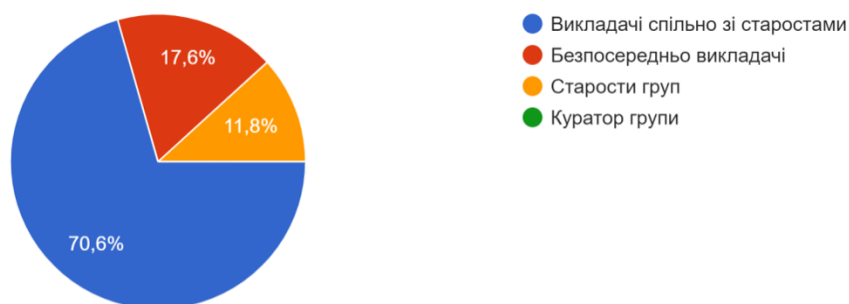

Рис. 5 – Кількість варіантів відповідей на питання «Хто в умовах воєнного стану організував інформаційну діяльність серед студентів щодо графіків та порядку проведення занять у дистанційному режимі?»

На думку 70,6% опитуваних, організація інформуванні студентів – заслуга як старост груп, так і викладачів. Менша кількість студентів (17,6%) вважають, що безпосередньо викладачі грали важливішу роль в інформуванні здобувачів щодо порядку проведення занять, ще менша (11,8%) надають перевагу старостам груп (Рис. 5).

Деякі студенти, окрім вибору варіанту відповіді, виказали бажання доповнити питання своїми власними думками. Нижче наведено найбільш типові варіанти відповідей (авторська орфографія збережена):

- Так як не всі студенти могли (і досі не можуть) бути в он-лайні 24/7 через відключення світла, і не тільки, тому налагоджування було і є через «тих, хто є». Це може бути або староста, або просто рядовий студент
- Куратори?

Результати відповідей на питання: «Хто в умовах воєнного стану організував інформаційну діяльність серед студентів щодо графіків та порядку проведення занять у дистанційному режимі?» представлені у таблиці 5.

Таблиця 5

- *Відповіді на питання: «Хто в умовах воєнного стану організував інформаційну діяльність серед студентів щодо графіків та порядку проведення занять у дистанційному режимі?»*

Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
Викладачі спільно зі старостами	70,6
Безпосередньо викладачі	17,6

Старости груп	11,8
Куратор групи	-
Інше (якщо Ви обрали цей варіант, будь-ласка зазначте що саме)	

На рисунку 6 – яскраве свідчення одностайної думки – 84,2% із числа студентів, які брали участь в опитуванні – вони вважають, що, в цілому, рівень наданих знань і вимоги на сесії збалансовані. Вважають що рівень «наданих» знань все-ж таки не зовсім відповідає вимогам – все ж таки не зовсім відповідає вимогам 15,8% респондентів (Рис. 6).

6. Чи відповідає рівень наданих знань з дисциплін вимогам, що висуваються на заліково-екзаменаційній сесії з дисциплін?

64 ответов

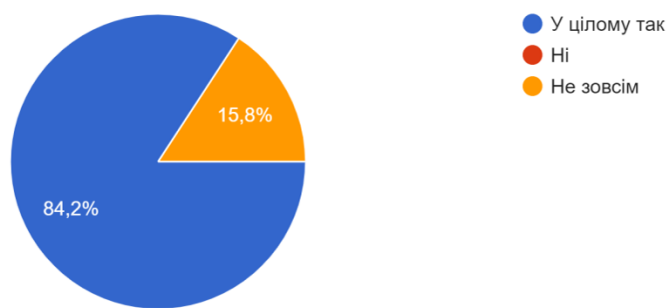

Рис. 6 – Кількість варіантів відповідей на питання «Чи відповідає рівень наданих знань з дисциплін вимогам, що висуваються на заліково-екзаменаційній сесії з дисциплін?»

На рисунку 7 – інформація щодо рівня ознайомлення здобувачів з силабусами дисциплін ОПІ «Реклама та відеоарт».

7. Чи ознайомлені Ви із силабусами дисциплін, що викладають у поточному семестрі?

64 ответов

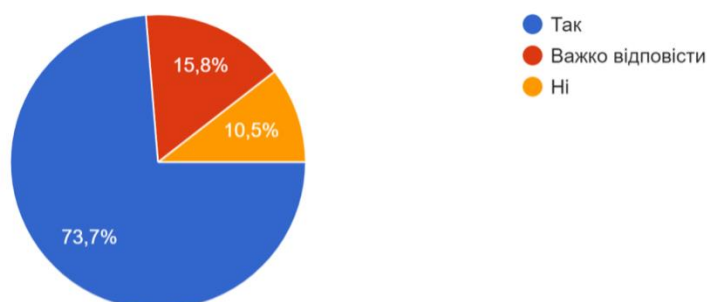

Рис. 7 – Кількість варіантів відповідей на питання «Чи ознайомлені Ви із силабусами дисциплін, що викладають у поточному семестрі?»

Переважає більшість респондентів (73,7%) підтвердили, що із силабусами ознайомлені. Опитування проходила наприкінці осіннього семестру, а між тим 15,8% респондентів зазналися, що на це питання їм відповісти важко, а 10,5% опитуваних визнали, що не ознайомлені...

Результати відповідей на питання: «Чи ознайомлені Ви із силабусами дисциплін, що викладають у поточному семестрі?» представлені у таблиці 6.

Таблиця 6

- Відповіді на питання: «Чи ознайомлені Ви із силабусами дисциплін, що викладають у поточному семестрі?»

Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
Ознайомлені	73,7
Важко відповісти	15,8
Ні	10,5

8. Чи відповідають заявлені викладачем вимоги силабусу його дисципліни?

64 ответов

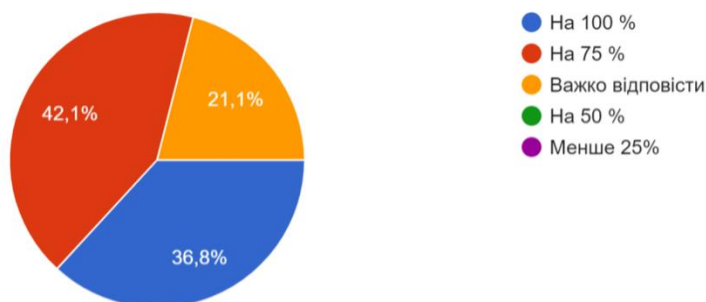

Рис. 8 – Кількість варіантів відповідей на питання «Чи відповідають заявлені викладачем вимоги силабусу його дисципліни?»

З урахуванням відповідей на попереднє питання, цілком очікувані відповіді на питання щодо відповідності вимог і силабусів – 36,8% респондентів вважають, що вимоги відповідають «на всі 100», 42,1% опитуваних указали, що на вимоги збігаються із силабусом на 75%. Ті ж студенти, які визнали, що із силабусами не ознайомлені (21,1% від загальної кількості студентів, які брали участь в опитуванні) зізналися, що на це питання їм відповісти важко (Рис. 8)

Результати відповідей на питання: «Чи відповідають заявлені викладачем вимоги силабусу його дисципліни?» представлені у таблиці 7.

- *Відповіді на питання: «Чи відповідають заявлені викладачем вимоги силабусу його дисципліни?»*

Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
На 100%	36,8
На 75%	42,1
Важко відповісти	21,1
На 50%	-
Менше 25%	-

Студентам запропонували указати, з якими труднощами вони зіткнулися у процесі дистанційного навчання у період воєнного стану. Нижче – рейтинг труднощів (за відповідями респондентів):

- Складність виконання практичних завдань за фахом без доступу до майстерень і лабораторій
- Недостатньо сформовані навички організації самостійної роботи (самоменеджмент)
- Не замислювався (лась) над цим питанням
- Залежність від якості зв'язку (доступ до Інтернету)

Студентам запропонували вказати прізвища викладачів, за якими навчання у дистанційному режимі проводилось на низькому організаційному рівні. Нижче - найбільш типові відповіді респондентів (авторська орфографія збережена):

- Важко відповісти
- Немає
- Не можу зазначити

Студентам запропонували відповісти на питання: «Які викладачі (за дисциплінами) проводили заняття на високому методичному рівні?». Нижче приведено відповіді із оцінками респондентів (авторська орфографія збережена):

- усі
- Майже усі
- Тур'янська, Попов, Курінна, Альфорова, Присяженко, Бондаренко
- Бедріна, Акерман, Бондаренко, Тесленко, Жеріхова, Хомутецька
- Курінна. Записані лекції - найкращий вихід під час воєнного стану, та відключень світла.
- Курінна
- Шауліс, Бедріна, Жеріхова, Курінна

- Попов І.М., Тур'янська Ю.А., Бондаренко Ю.В., Литвинюк Д.Б., Алфьорова З.І., Присяжненко О.В.
- Н.Бедрина, Г.Жеріхова, Ю.Тур'янська
- всі викладачі
- Говорун, Новикова, Алфёрова, Акерман, Бильдер
- Бильдер (Брендинг та маркетингові технології, психологія реклами)
- майже усі
- Батюк, Глушич, Жеріхова, Новікова
- Акерман, Бондаренко, Литвинюк
- У викладачів Новікової Олени Георгіївни (режисура та монтаж в АВМ) та Тур'янської Юлії Анатоліївни (просторова композиція) дуже відповідальний, старанний та автентичний підхід як до організації навчального процесу, так і до підбору відповідного матеріалу для навчання, який на 100% відповідає заявленому предмету та навчальній програмі. Максимально розкривають зміст та суть дисципліни, розглядаються різні теми, навпрямки та їхні особливості. Ці викладачі проводили заняття на високому методичному рівні. Дуже вдячна цим викладачам за їхню працю та підхід до роботи.
- В цілому всі
- Всі
- Г. Жеріхова, О. Акерман, Ю.Бондаренко, О.Новікова
- Жеріхова, Новікова, Глушич

Респондентам було запропоновано: «Вкажіть Ваші пропозиції та побажання щодо окремих аспектів проведення навчання в дистанційному режимі під час воєнного стану» і виказати побажання щодо організації навчального процесу, які сприятимуть розвитку та покращення дистанційного навчання в ХДАДМ».

Нижче наведено відповіді, коментарі та побажання (авторська орфографія збережена):

- немає
- Окрім онлайн лекцій надання запису лекцій і/або текстового конспекту з лекції і/або презентація з матеріалами лекції
- Хочеться мати безпосереднє спілкування з викладачами задля мотивації, а не поодинокі вигадані дедлайн
- Заздалегідь записані заняття.
- публікувати записи проведених і запланованих занять
- розширити рамки появи студентів у зумі
- Немає
- убрати дедлайни
- Записувати лекції, чи окремі відеоролики з кратким складовим. С таким підходом можна переглянути матеріал в будь-який момент, незалежно від світла.

- відмінити сесію у воєнний час та період постійного відключення світла
- Записи занять, презентації/конспекти до кожного заняття, лояльність до відключень світла
- Можливо більше теоретичного матеріалу не за відеозустрічами, бо коли відключають світло і пара не може бути проведена хотілося б хоча б прочитати основні тези
- Нормалізація розкладу (комфортне чергування лекційних, практичних та семінарних занять).
- Нема таких, бо працюємо по можливості, беручи до уваги відключення електроенергії
- Проводити якісні записи навчального матеріалу від викладачів. Не довше 20хв. Викладати в доступ до студентів. Альтернатива парам. Не довше 20хв.
- Цілком мене все влаштовує
- Входить в положение один одного

Активність у відповідях на питання щодо оцінки якості реалізації дистанційного навчання у період воєнного стану майже у рівній мірі проявили студенти всіх курсів бакалаврату. Серед респондентів 26,3% – представники першого курсу, 31,6% – другого, 21,1% – третього і 26,3% – четвертого курсів (Рис. 12).

12. На якому курсі Ви навчаєтесь?
64 ответов

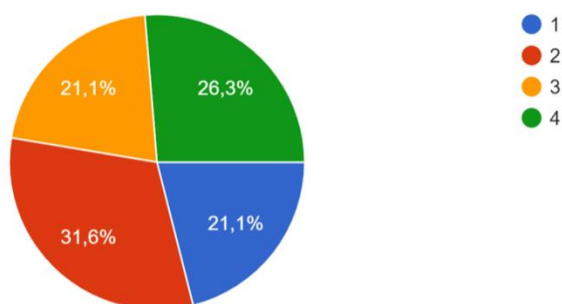

Рис. 9 – Кількість варіантів відповідей на питання «на якому курсі Ви навчаєтесь?»

Аналіз інформації, отриманої при проведенні опитування, дав змогу оцінити, як студенти оцінюють зусилля викладачів організувати навчальний процес у складних обставинах дистанційного навчання, наскільки ефективно, на думку здобувачів першого рівня вищої освіти» за ОПП «Реклама та відеоарт» реалізовано навчання у умовах воєнного стану в Україні.

На думку більшості студентів, які брали участь в опитуванні, дистанційне навчання у Харківській державній академії дизайну і мистецтв у умовах воєнного стану організовано ефективно. Показові оцінки ефективності навчання студентами, які побажали своїми відповідями доповнити запропоновані варіанти: «Ми вже багато часу пройшли на дистанціонці і я розумію, що студенти досі почувають себе відірваними від навчального процесу, академії та спілкування у рамках навчання» – показник виваженої особистої позиції щодо визнання зусиль, які прикладає керівництво Академії для організації ефективного навчання.

Непрямий показник рівня особистісної зрілості респондентів – рейтинг обраних варіантів відповідей на питання щодо чинників ефективності дистанційного навчання. Переважна більшість опитуваних відхрестились від особистої відповідальності і указали, що, на їх думку ефективність залежить не від старанності і наполегливості здобувачів на шляху опанування вищою освітою, а від майстерності викладачів, що беруть участь у цьому процесі. Мотивація студентів і студенток – на почесному третьому місці у рейтингу вибору.

За результатами опитування абсолютна більшість студентів, які брали участь в опитуванні, рівнем організації і змістом теоретичних занять задоволені.

Аналіз відповідей на питання щодо проведення викладачами занять у дистанційному режимі показав деяку, при чому, очікувану, розбіжність думок респондентів. Скоріш за все, ті самі респонденти, які старанно відвідували заняття саме на цих заняттях спілкувалися із викладачами, тому і не можуть підтвердити випадків не проведення занять. Якщо ж студент сам не був присутнім на заняттях, то може припустити, що і викладач не з'явився. Студенти указали, що траплялися поодинокі випадки, коли викладачі не проводили заняття у дистанційному режимі. Що не дивно – більшість студентів і викладачів під час війни перебувають в Україні, а повітряні тривоги обстріли і раптове, а не за графіком, вимкнення світла трапляється не тільки у студентів, а й у викладачів.

Не зважаючи на те, що адміністрація у вільному доступі на сайті академії постійно інформує студентів про порядок проведення занять у дистанційному режиміⁱ, а інформація щодо розкладу доступна у відкритому доступі за посиланнямⁱⁱ, і у кожного студента у телефоні – інформація про власний графік занять за додатком МКР, студенти чекають «підбадьорення» від старост і викладачів, саме на них перекладають відповідальність за своє відвідування/невідвідування занять і ці очікування – непрямий показник рівня особистісної зрілості студентів, які брали участь і опитуванні.

Більшість респондентів одностайні у думках – рівень наданих знань з дисциплін вимогам, що висуваються на заліково-екзаменаційній сесії з дисциплін відповідає. Питання дещо провокаційне – знання здобувачам «надано» чи ті знання здобувачі здобули в ході опанування ОПІ? Кількість отриманих відповідей корелює з показниками щодо мотивації навчання –

пасивністю деякої частки студентів і переконаністю у тому, що знання їм «надають», а ефективність навчання залежить від майстерності викладачів.

Опитування виявило, що станом на кінець осіннього семестру знайшлися студенти, які визнали, що не ознайомлені з силабусами, і студенти, які утруднилися надати відповідь на це питання.

Це досить дивно, тому що переважна більшість (73,7%) опитуваних указала, що з силабусами ознайомлена. Кількість відповідей на це питання корелює з відповідями щодо залежності ефективності навчання від майстерності викладачів. Інформація щодо силабусів – у відкритому доступі на сайті Академії, до того ж викладачі нагадують про вимоги щодо вивчення дисциплін (складова силабусів) щонайменше двічі за семестр – перед оцінкою знань під час першого і другого «модульного» тижня. Отже, студенти своїми відповідями показали – вони вважають, що їх «не ознайомили» і визнають, що не приклали жодних зусиль для того, щоб «ознайомитись» - отже, перекладають відповідальність на викладачів і це – непрямий показник рівня особистісної зрілості респондентів цієї групи.

Частка опитуваних зізналася, що їм важко відповісти на питання – чи відповідають заявлені викладачем вимоги силабусу його дисципліни? Не дивно, якщо ці респонденти – їх «не ознайомили» не тільки з вимогами, а й з самими силабусами.

За «рейтингом труднощів» при дистанційному навчанні у період воєнного стану на першому місці – складність виконання практичних завдань за фахом без доступу до майстерень і лабораторій. На жаль, під час дії воєнного стану це нездоланна перешкода.

На другому – самокритичне визнання респондентами недостатньої сформованості навичок організації самостійної роботи (само менеджмент).

За результатами опитування респонденти утруднилися указати викладачів, які (на думку студентів), проводили заняття на не достатньому організаційному рівні.

Активність при відповіді на питання щодо викладачів, які проводили заняття на високому методичному рівні була значно вищою. Кількість і емоційність відповідей – свідчення задоволеністю студентів рівнем компетентності і викладацької майстерності викладачів Академії.

Аналіз «пропозицій та побажань» щодо організації навчального процесу, які сприятимуть розвитку та покращення дистанційного навчання в ХДАДМ виявив як конструктивні пропозиції, так і деякі очікування, які є показником для проведення більш детальних розвідок щодо рівня розвитку довільної поведінки здобувачів вищої освіти. Якщо узагальнити частку пропозицій, отримаємо перелік потаємних бажань (з коментарями):

- безпосереднє спілкуватися з викладачами задля мотивації («безпосереднє» – тобто, без посередників, індивідуально, щоб викладач під час спілкування мотивував студента на навчання? А за яким мотивом студенти вступали до закладу вищої художньої освіти?);

- публікувати записи проведених і запланованих занять (як це – «запланованих занять»? передивитись запис заняття до того, як викладач проведе заняття?);
- убрати дедлайни (а як же затверджений графік навчального процесу?);
- відмінити сесію у воєнний час та період постійного відключення світла (без коментарів);
- комфортне чергування лекційних, практичних та семінарних занять (комфортне для кого? Окремого здобувача чи всієї студентсько-викладацької спільноти?);
- проводити якісні записи навчального матеріалу від викладачів. Не довше 20хв. Викладати в доступ до студентів. Альтернатива парам. Не довше 20хв (майже без коментарів...Замість «пари» з двох академічних годин – 20 хвилин?)

Про неадекватні очікування (що є непрямим свідченням рівня особистісної зрілості) свідчить побажання більш гнучкого графіку проведення занять – адже розклад занять студентів Академії складають із урахуванням не тільки побажань окремого здобувача – враховують, особливо в умовах дії воєнного стану, потреби всіх студентів і можливості усіх викладачів, які мешкають не тільки в Україні – деякі мають статус внутрішньо переміщеної особи, деякі – перебувають за кордоном у статусі біженців, але не залишають навчальний процес, продовжують здійснювати викладацьку і виховну діяльність.

Деякі дані, отримані в ході опитування, є показниками для проведення більш детальних розвідок щодо проявів кліпового мислення і функціональної неграмотності частки здобувачів вищої освіти.

Щодо конструктивних побажань і пропозицій, слід відмітити такі:

- Нема таких, бо працюємо по можливості, беручи до уваги відключення електроенергії
- Цілком мене все влаштовує
- Входить в положение один одного

Початок відкритого воєнного нападу Росії на Україну – вододіл мирного життя, планів і надій, виклик до кожного громадянина, держави та державної системи освіти. Життя триває, в умовах воєнного стану освітній процес було призупинено, але відновлено. Це рішення вселило у громадян нашої держави оптимізм, впевненість у нашій перемозі. Актуальним при пошуку форм організація освітнього процесу, що є найбільш безпечним для його учасників є звернення до досвіду організації дистанційного навчання у закладах арт-освіти під час пандемії.

Війна — це значно складніше і більш непрогнозоване, чим всі карантинні обмеження пандемії, це величезний стрес-фактор. В ситуації невизначеності, яку дослідники пов'язують з нездатністю людини

передбачити розвиток ситуації та її динаміку, саме залучення молоді до навчального процесу сприяє подоланню проблем, пов'язаних з депривацією базових потреб у спілкуванні, довірі, підтримці, отже молодь вкрай потребує позитивних емоцій, необхідних для відновлення моральних сил і психофізичного здоров'я.

20.12.2022 р.

Голова робочої групи
з забезпечення якості
освітньої діяльності ХДАДМ

Наталя БІЛЬДЕР

ⁱ <https://ksada.org/rozklad.html>

ⁱⁱ <http://portal.ksada.org:8090/time-table/teacher?type=1>